

AZIMLI UMUT ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Halil EKŞİ

Marmara University, Institute of Educational Sciences, Department of Guidance and Psychological Counseling,
Goztepe Campus

ORCID: 0000-0001-7520-4559

Tuğçe BAŞOL

Marmara University, Institute of Educational Sciences, Department of Guidance and Psychological Counseling,
Goztepe Campus

ORCID: 0009-0005-0570-0617

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Rueger ve ark. (2022) tarafından geliştirilen Persevering Hope Scale isimli ölçeğin Türkçeye uyarlanmasında geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmaktır. 4 maddeden oluşan 5'li likert tipinde ve tek faktörlü yapıya sahip olan ölçek istenen bir sonucun ulaşılması zor ve hatta imkânsız görüldüğü durumlarda umut motivasyonunu ele almak için geliştirilmiştir. Uyarlama çalışması için gerekli izinler alınarak ölçek maddeleri çeviri yapılması adına 5 uzmana gönderilmiş, sonuçlar karşılaştırılarak uzman panelinde maddeler tartışılmıştır. 2 uzman tarafından yapılan geri çevirinin ardından nihai maddeler oluşturulmuştur. Çalışma, yaşları 18-65 yaş arası değişen 80'i (%36.2) erkek 140'ı (%63.3) kadın olmak üzere toplam 220 kişiyle sürdürülmüştür. Katılımcıların yaş ortalaması 29.5 yaşlarının standart sapması 8 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Sürekli Umut Ölçeği (Tarhan ve Bacanlı, 2015) kullanılmıştır. Azimli umut Ölçeğinin (AUÖ) yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda uyum indeksi değerleri GFI=.999, CFI=1.000, TLI=1.007, SRMR=.0054, RMSEA=.000 ve $\chi^2/df=.469$, $p<.01$ olarak bulunmuş ölçeğin tek faktörlü yapıda iyi uyum gösterdiği tespit edilmiştir. İç tutarlılık güvenirliği için Cronbach Alfa katsayısı .857 olarak bulunmuştur. Ölçüt geçerliliğini belirlemek amacıyla örneklemdaki 59 kişiye Sürekli Umut Ölçeği (SUÖ) uygulanmış ve iki ölçek arasında pozitif yönde .64 düzeyinde ilişki olduğu görülmüştür. Bu araştırma, yapılan analizler sonucunda Azimli Umut Ölçeği Türkçe formunun Türk kültüründeki azimli umut deneyimini doğru bir şekilde ölçebilen ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Umut, Azimli Umut, Geçerlik, Güvenirlik

VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE PERSEVERING HOPE SCALE

ABSTRACT

The purpose of this study was to examine the validity and reliability of the Persevering Hope Scale, developed by Rueger et al. (2022), in its adaptation to the Turkish language. The scale, comprising four items rated on a 5-point Likert scale and characterized by a unidimensional structure, was designed to capture the motivational aspect of hope in situations where attaining a desired outcome is perceived as challenging or even impossible. Permissions were obtained to conduct the adaptation study, and the scale items were sent to five experts for translation. The

results were compared, and a panel of experts discussed the items. Following feedback from two experts, the final set of items was determined. The study involved a total of 220 participants, with 80 (36.2%) males and 140 (63.3%) females, ranging in age from 18 to 65 years. The participants had a mean age of 29.54 with a standard deviation of 8. The Dispositional Hope Scale (DHS) (Tarhan & Bacanlı, 2015) was used as the data collection instrument. Confirmatory Factor Analysis was employed to assess the construct validity of the Persevering Hope Scale. The analysis results revealed that the fit indices were as follows: GFI = .999, CFI = 1.000, TLI = 1.007, SRMR = .0054, RMSEA = .000, and $\chi^2/df = .469$, $p < .01$. It was determined that the scale demonstrated good fit in a single-factor structure. The Cronbach's alpha coefficient for internal consistency reliability was found to be .857. Criterion validity was examined by administering the Dispositional Hope Scale (DHS) to 59 participants in the sample, revealing a positive correlation of 0.64 between the two scales. The results of this research demonstrate that the Turkish version of the Persevering Hope Scale is a valid and reliable measurement tool, accurately assessing the experience of persevering hope in Turkish culture, as evidenced by the conducted analyses.

Keywords: Hope, Persevering Hope, Validity, Reliability

1. GİRİŞ

Umut, teologların ve filozofların tarih boyunca ilgilendikleri ve anlamaya çalıştıkları, psikoloji alanında da kapsamlı bir şekilde çalışılan karmaşık bir kavramdır (Güngör ve ark., 2021; Rueger ve ark., 2022). Snyder (1995) makalesinde Stotland'ın umudu bir hedefi başarmaya dair beklentinin sıfırdan büyük olması şeklinde tanımladığını belirtir; bu hedefin öneminin ve hedefe ulaşma noktasında kişinin hissettiği olasılığın umudun derecesinde etkili olduğunun altını çizer. Staats ve Stassen'e (1985) göre ise umut; geleceğe dair olumlu beklentilerin olumsuz olanların üzerinden hâkim olmasıdır. Umut, kişilerin dünyaya dair güvenini ve inancını içerir (Zournazi, 2004; akt: Tarhan ve Bacanlı, 2015) ve rahatlatıcı bir etki sağlar (Bloch, 2007). Literatürde umudun insan ruhsallığına yönelik etkilerine dair birçok araştırma yapılmıştır ve umudun kişilerin iyilik halinde (Tsukasa ve Snyder, 2005), öz-yeterliliklerinde (Synder, 2002), yaşam doyumları (Cole, 2008) ve yaşam kalitelerinde (Miller, 2007) etkili olduğu belirtilmiştir (Tarhan ve Bacanlı, 2015).

Snyder'in umut teorisi (Snyder, 2002; Snyder ve ark., 1991) psikoloji alanında en önde gelen teorilerden biridir (Rueger ve ark., 2022). Bu teoriye göre umut, kişinin interaktif bir şekilde türettiği başarılı bir eylemlilik duygusuna (diğer bir deyişle irade gücü) ve buna yönelik yollara dayanan olumlu bir motivasyon durumu olarak tanımlanır. Umut hedefe yönelik olarak tanımlanmıştır. Onun tanımına göre bireyler arzu ettikleri hedeflere varmak için yollar üretebilir, bu yolları harekete geçirip devamlı olarak kullanabilme gücünü kendilerinde görebilir (Snyder, 2002; Tarhan ve Bacanlı, 2015) ancak Hill ve Feudner (2017), hedefe yönelik olan bu umut tanımının ölümcül hastalık gibi ciddi ve inatçı durumlarda sınırlı olduğuna vurgu yapmıştır. Hedefe yönelik

umudun bir diğ er sınırlılığ ı da önemli kayıp durumlarında gözlenmiştir (Rodriguez-Hanley ve Snyder, 2000). Ayrıca Milona (2020), Snyder'ın umuda dair bu kavramsallaştırmasının, kişinin kendine güveninin eksik olması gibi yaygın olarak görülebilen bileşenleri ele almadığı için eleştirmiştir. Bu nedenle Rueger ve ark. (2022), hedefe yönelik olan bu kavramsallaştırmanın umuda dair önemli bileşenleri kapsamadığını belirtmiş ve görünüşte olası olmayan, hatta imkânsız hedefler karşısında gösterilen azmetme motivasyonun (azimli umut) umudun önemli bir bileşeni olabileceğini belirtmiştir. Bu nedenle de “Persevering Hope Scale” ismini verdikleri bir ölçek geliştirmiş ve azimli umudun psikometrik olarak sağlam bir ölçü olduğunu belirtmiştir. Rueger ve arkadaşları (2022) azimli umudun psikolojik sağlıkla hem olumlu hem olumsuz ilişkisi olduğundan bahseder. Onlara göre, azimli umut, daha yüksek psikolojik gelişme ile; daha düşük düşük moral bozukluğu, depresyon ve anksiyeteye ilişkilendirilmiştir. Ek olarak, azimli umudun psikolojik gelişmeye olan katkısının hedefe yönelik umuttan ve iyimserlikten bağımsız olduğunu belirtmiş ve azimli umudun psikolojik sıkıntıya tampon oluşturmaktan ziyade psikolojik iyi oluşu arttırmada daha anlamlı bir rol oynayabileceğini belirtmişlerdir.

Umuda dair ölçeklerin çoğ u Batı kültürlerinde geliştirilmiş, geçerliliğ i kanıtlanmıştır ancak Türk kültürüne uyarlanmış ölçekler kısıtlıdır (Gördesli ve ark., 2019; Satıcı ve Tekin, 2017). Bu nedenle çalışmamız Azimli Umut Ölçeğ ini Türkçeye uyarlamayı ve Türk kültüründe psikometrik özelliklerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu ölçek, Türkiye bağ lamında azimli umudu değerlendirmek için geçerli ve güvenilir bir araç sağlayarak bu yapının kültürel bağ lamda nasıl iş lediğ ini anlamaya katkıda bulunacaktır. Araştırmacılar kültürel olarak uygun bir ölçeğ e sahip olarak Türk kültüründe azimli umudu etkili bir şekilde ölçebilir, bu sayede psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılıkla ilgili daha fazla araştırma yapılabilir. Ayrıca ölçek, klinik ortamlarda bireylerin umut düzeylerini değerlendirmek ve umudu psikolojik iyilik halinin ve iyileş menin temel bir unsuru olarak hedefleyen müdahaleler tasarlamak için kullanılabilir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde, çalışma grubu, kullanılan ölçekler ve Türkçe uyarlanma sürecinde gerçekleştirilen iş lemler hakkında bilgi sunulmaktadır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 19-65 yaş aralığında 80 (%36,2) erkek ve 140 (%63,3) kadın olmak üzere toplam 220 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması 29,54 yaşlarının standart sapması 8 olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya katılan kişilerin 15'i (%6,8) gelir düzeyini düşük, 36'sı (%16,4) orta altı, 126'sı (%57,3) orta, 35'i (%15,9) orta üstü ve 8'i (%3,6) yüksek olarak belirtmiştir.

2.2 Veri Toplama Araçları

2.2.1 Azimli Umut Ölçeğ i (AUÖ)

Rueger ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen Azimli Umud Ölçeği, 5 aralıklı (1 = Hiç, 2 = Çok az, 3= Zaman zaman, 4 = Sıklıkla, 5 = Çok) likert tipi ölçek ile değerlendirilen 4 maddeden oluşmaktadır ve zorlu durumlar karşısındaki umut motivasyonunu ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek puanları her bir maddenin belirlenen sayısal değer karşılığı toplanarak hesaplanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 20, en düşük puan 5 olmak üzere alınan yüksek puan zor durumlar karşısında yüksek düzeyde umutlu olmayı belirtmektedir. Ölçeğin geliştirilme aşamasında çalışma devlet okulundaki lisans öğrencileri, yetişkin grubu, dini eğitim verilen bir okuldaki lisans öğrencileri ve kronik hastalığı olan yetişkinler olmak üzere 4 bağımsız örneklem grubuyla sürdürülmüştür. Ölçeğin Türkçeye uyarlamasında 220 kişilik yetişkin grubundan veri toplanmıştır. Yapılan Doğrulamalı Faktör Analizi sonrasında ölçeğin tek boyuttan oluştuğu ve madde faktör yüklerinin .69 ile .92 arasında değiştiği gözlenmiştir. Azimli Umud Ölçeğinin Cronbach alfa değeri .857 olarak bulunmuştur. Ölçeğin uzmanlar tarafından çeviri-tekrar çeviri yöntemiyle Türkçe çevirisi yapılmıştır. Orijinalinde olduğu gibi 5 aralıklı likert tipi değerlendirme kullanılmıştır (Bkz. Ek-1).

2.2.2 Sürekli Umud Ölçeği (SUÖ)

Snyder ve arkadaşları (1991) tarafından geliştirilen, on beş yaş ve üzerindeki bireylerin sürekli umud düzeylerini ölçmeyi hedefleyen Sürekli Umud Ölçeği her biri dört madde ile ölçülen alternatif yollar düşüncesi ve eyleyici düşünce olmak üzere iki alt boyuttan oluşan 12 maddelik bir ölçme aracıdır. Kalan dört madde umutla ilgili olmayan dolgu maddeleridir. Ölçme aracı sekizli likert tipinde “1 = Kesinlikle yanlış” ile “8 = Kesinlikle doğru” arasında derecelendirilmektedir. Türkçeye Tarhan ve Bacanlı (2015) tarafından uyarlanan ölçeğin iç tutarlık katsayısı .84 olarak hesaplanmıştır. Uygulanan DFA sonucunda, ölçeğin iyi uyum değerlerine (GFI = .96, AGFI = .92, RMR = .08, NNFI = .94, RFI = .90, CFI = .96 ve RMSEA = .077) sahip olduğu bulunmuştur.

2.3. İşlem Yolu

Azimli Umud Ölçeğinin uyarlama çalışması için ilk olarak ölçeği geliştiren yazarlarla iletişime geçilmiştir. Gerekli izinlerin alınmasının ardından orijinalinde İngilizce olarak geliştirilen ölçek maddelerinin ileri düzeyde Türkçe ve İngilizce bilen beş uzman tarafından çevirisi yapılmıştır. Ardından psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanından 3 uzman ile panel oluşturularak çeviri yapılan maddeler tartışılmış, uygun görülen maddeler seçilmiş ve elde edilen sonuçlara dayanılarak ölçeğin Türkçe formu oluşturulmuştur. Panelde belirlenen Türkçe formun İngilizceye geri çevirisi yapılmış ve özgün formdaki ifadeler ile karşılaştırılarak orijinal form ile aralarında anlam ve dilbilgisi yönünden farklılıklara rastlanıp rastlanmadığı incelenmiştir. Türkçe formun bu yönden orijinal form ile örtüştüğü saptanmıştır. Formun son halinin dilbilgisi ve anlam yönünden anlaşılabilirliğinin belirlenebilmesi amacıyla pilot çalışma çerçevesinde 10 kişiye uygulanmış ve geri dönütler edinilmiştir. Yapılan pilot çalışma sonrasında maddelerin anlaşılabilir olduğu tespit edilmiş ve veri toplama aşamasına geçilmiştir. Çevrimiçi ortamda anketler oluşturularak ölçek internet aracılığıyla uygulanmış ve veriler toplanmıştır. Elde edilen verilerle

yapı geçerliğini test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanmış, ölçüt bağımlı geçerliğini test etmek amacıyla Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmış, güvenirlik çalışması için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılmıştır. Yapılan analizlerde SPSS 26 ve AMOS 24 programları kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Azimli Umut Ölçeğinin yapı geçerliğini saptamak amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda uyum indeksi değerlerinin kabul edilebilir sınırların dışında kaldığı görülmüştür. Analiz m3 ve m4 hata terimleri arasında çift yönlü kovaryans çizilerek tekrarlanmıştır. Uygulanan modifikasyon sonrasında Tablo 1’de gösterildiği üzere uyum indeksi değerleri $GFI=.999$, $CFI=1.000$, $TLI=1.007$, $SRMR=.0054$, $RMSEA=.000$ ve $\chi^2/df=.469$, $p<.01$ olarak bulunmuştur.

Elde edilen DFA sonucu, ilk olarak ki kare değerinin serbestlik derecesine bölünmesiyle hesaplanmıştır. Kline (2005) χ^2/df (the chi-square goodness) değeri için kabul edilebilir oranın 5’ten küçük olması gerektiğini belirtmiştir. Uyum iyiliği indekslerinde kabul edilebilir oran TLI (tucker-lewis fit index), CFI (comparative fit index) ve GFI (goodness of fit index) için .90 ve üzerinde, SRMR (standartized root mean squared residual) ve RMSEA (root mean square error of approximation) değerleri için .08 ve altında olmalıdır (Tabachnick ve Fidel, 2001). Belirtilen kriterler ekseninde tek faktörlü modelin iyi uyum gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 3.1

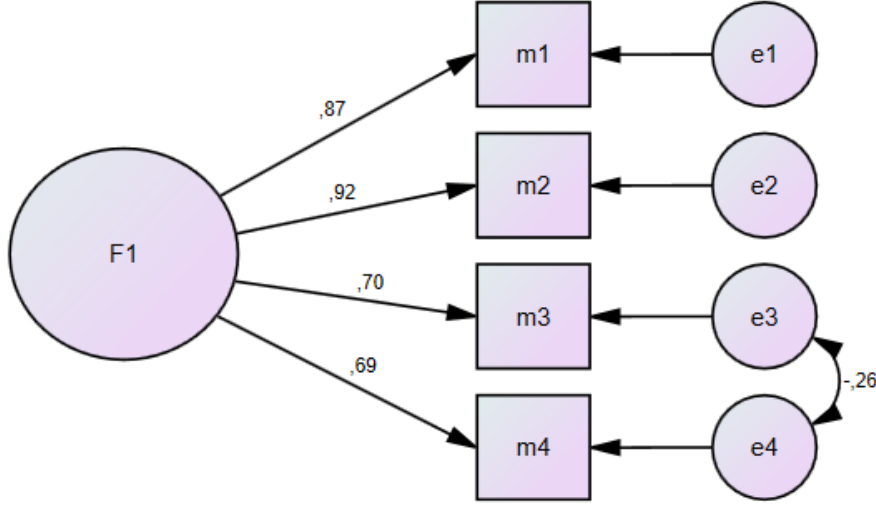
Azimli Umut Ölçeğinin Uyum İyiliği İndekslerine İlişkin Değerler

Model	χ^2/df	RMSEA	SRMR	CFI	TLI	GFI
Türkçe Form	.469	.000	.0054	1.000	1.007	.999

$p<.01$

Şekil 3.1.

Azimli Umut Ölçeğine Ait Ölçüm Modeli ve Madde Faktör Yükleri

Şekil 3.1’de görüldüğü üzere AMOS 26 programı kullanılarak yapılan DFA uygulaması sonrasında 4 maddeli ölçeğin tek boyutlu bir yapısı olduğu doğrulanmış ve madde faktör yükü değerlerinin (λ) .69 ile .92 arasında olduğu belirlenmiştir.

3.2. Ölçüt Bağımlı Geçerliğine Yönelik Bulgular

Azimli Umut Ölçeğinin ölçüt bağımlı geçerliğini incelemek için 59 kişiden oluşan grup ile Azimli Umut Ölçeği ve Sürekli Umut Ölçeği (Tarhan ve Bacanlı, 2015) arasındaki ilişki düzeyleri Pearson korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Azimli Umut Ölçeği ile Sürekli Umut Ölçeği arasında $p < .01$ anlamlılık düzeyinde $r = .644$ pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur (Bkz. Tablo 3.2).

Tablo 3.2

Azimli Umut Ölçeği (AUÖ) ile Sürekli Umut Ölçeği (SUÖ) Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Ölçekler	1. AUÖ	2. SUÖ
1. AUÖ	1	.644*
2. SUÖ	.644*	1
Ortalama (\bar{X})	13,7627	48,6441
Standart Sapma (SS)	3,38	5,83

* $p < .01$

3.3. Güvenirlige Yönelik Bulgular

Azimli Umut Ölçeğinin güvenirlilik çalışması için ölçeğin tümü Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak incelenmiştir. Ölçeğin tamamı için Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı değeri .857 olarak bulunmuştur. Bir ölçme aracının güvenirliliği sağlaması için Cronbach alfa değerinin 0,70 ve üzerinde olması gerektiği belirtilmiştir (Büyüköztürk, 2010). Buradan yola çıkarak Azimli Umut Ölçeğinin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu söylemek mümkündür.

3.4. Madde Analizi

Azimli Umut Ölçeğinin, madde toplam korelasyonları ve alt %27 grup - üst %27 grup madde ayırt edicilik indeks değerleri madde analizi yapılmıştır. Madde toplam korelasyonu, analiz edilen testteki her bir maddeden alınan puan ile toplam puan arasındaki ilişkiyi incelemek ve maddenin toplam puanla paralellik gösterip göstermediğini belirlemek için kullanılmaktadır. Bir madde için yapılan analizde yüksek bir madde toplam korelasyonu bulunması, o maddenin toplam puanla aynı yönde hareket ettiğini gösterir. Bu sayede testin iç tutarlılığı sınanabilir. Büyüköztürk (2010), madde toplam korelasyonunun .30 üzerinde olması gerektiğini belirtmiştir. Azimli Umut Ölçeğinin madde toplam korelasyonları .589 ile .840 arasında değişmektedir. Ölçekteki her madde için %27 grup-üst %27 grup madde ayırt edicilik indeks değerleri (t) incelenmiştir. Bu doğrultuda tüm değerlerin anlamlı olduğu ve 16,331 ile 19,892 arasında değiştiği gözlenmiştir (Bkz. Tablo 3.3).

Tablo 3.3

Azimli Umut Ölçeğinin Madde Analizi Değerleri

Madde Numarası	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon	Ortalama	Standart Sapma	Alt %27 – Üst %27 Madde Ayırt Edicilik İndeksi (t)
Madde 1	.804	3.40	1.018	19,892*
Madde 2	.840	3.56	.965	18,049*
Madde 3	.600	3.21	1.078	18,951*
Madde 4	.589	3.29	1.062	16,331*

* $p < .01$

4. TARTIŞMA

Bu çalışmada, Rueger ve ark. tarafından 2022 yılında geliştirilen Azimli Umut Ölçeğinin çevirisinin yapılarak Türk kültüründe psikometrik özelliklerinin araştırması amaçlanmıştır. İstenen bir sonucun elde edilmesi ihtimal dışında ve imkânsız görüldüğünde umut motivasyonunu ölçmeyi amaçlayan ölçek 4 maddeden oluşmaktadır ve yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda orijinal halinde olduğu gibi tek faktörlü yapıdan oluştuğu

doğrulanmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, Azimli Umud Ölçeği kabul edilebilir aralıklarda iyi uyum indeks değerlerine sahiptir. Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ile ölçeğin güvenilirlik analizi yapılmıştır ve sonuç .857 olarak bulunmuştur. Elde edilen değer kabul edilebilir aralıkta yer almaktadır (Büyüköztürk, 2010). Azimli Umud Ölçeğinin ölçüt bağımlı geçerliğini belirlemek amacıyla Sürekli Umud Ölçeği kullanılmıştır. İki ölçeğin toplam puanları arasındaki korelasyona bakıldığında iki ölçek arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Sonuçlar, Türk kültüründe yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmasından elde edilen verilerin, Azimli Umud Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik açısından kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir.

Snyder'in teorisinde umud, bireyin hedeflere yönelik bir motivasyon kaynağı olarak tanımlanmıştır (Snyder, 2002; Snyder ve ark., 1991). Ancak, Hill ve Feudner (2017), bu hedefe yönelik umud tanımının zor durumlar karşısında sınırlı kaldığını ortaya koymuştur. Bu noktada, Rueger ve arkadaşları (2022) umud kavramının kapsamını genişleterek, özellikle zor veya imkânsız gibi görünen koşullar karşısında ortaya çıkan umudu daha derinlemesine anlamaya yönelik bir yaklaşım önermektedir ve umudu yalnızca hedefe yönelik motivasyonla sınırlamamanın önemini vurgulamaktadır. Onlara göre, umud aynı zamanda sebat etme motivasyonunu da içermelidir. Bu bağlamda, umud kavramının genişletilmesiyle, insanların zorluklarla karşılaştıklarında nasıl motive oldukları ve hedeflerine nasıl ulaşmaya çalıştıkları daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilir. İnsanların umutlarını sürdürmek için kullandıkları stratejiler, başa çıkma mekanizmaları ve bilişsel süreçler bu perspektifle daha iyi anlaşılabilir. Azimli Umud Ölçeği, zor durumlar karşısında sergilenen umuda dair yapılacak araştırmalarda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilir. Bu sayede araştırmacılar umuda dair araştırmaları derinleştirebilir ve pozitif psikoloji alanında sıkça işlenen umud konusuna yeni perspektifler sunabilir.

KAYNAKÇA

- Bloch, E. (2007). *Umud ilkesi*, cilt 1 (çev. T. Bora). İstanbul: İletişim.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem.
- Cole, B. P. (2008). Correlations between trait and academic measure of hope and the inventory on learning climate and student well-being (Master's thesis). Available from ProQuest Dissertations & Theses (PQDT).(UMI No. 1450456).
- Gungor, A., Young, M. J., & Sivo, S. A. (2021). Negative life events and psychological distress and life satisfaction in U.S. college students: The moderating effects of optimism, hope, and gratitude. *Journal of Pedagogical Research*, 5(4), 62-75. <https://doi.org/10.33902/jpr.2021472963>
- Gördesli, M. A., Arslan, R., Çekici, F., Sünbül, Z. A., & Malkoç, A. (2019). The psychometric properties of the mindfulness in teaching scale in a turkish sample. *Universal Journal of Educational Research*, 7(2), 381-386. <https://dx.doi.org/10.13189/ujer.2019.070210>
- Hill, D.L., Feudnter, C. (2017). Hope in the midst of terminal illness. In Matthew W. Gallagher, and Shane J. Lopez (eds), *The Oxford Handbook of Hope*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199399314.013.19>
- Kline, R.B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford.
- Miller, J. F. (2007). Hope: A Construct Central to Nursing. *Nursing Forum*, 42 (1),12-19 <https://doi.org/10.1111/j.1744-6198.2007.00061.x>
- Milona, M. (2020) Philosophy of hope. In S.C. van den Heuvel (Ed.), *Historical and multidisciplinary perspectives on hope* (pp. 99-116). Springer International Publishing.

- Rueger, S. Y., Worthington, Jr, E. L., Davis, E. B., Chen, Z. J., Cowden, R. G., Moloney, J. M., & Glowiak, K. J. (2023). Development and initial validation of the Persevering Hope Scale: Measuring wait-power in four independent samples. *Journal of Personality Assessment*, 105 (1), 58-73. <https://doi.org/10.1080/00223891.2022.2032100>
- Satıcı, S. A., & Tekin, E. (2017). Harmony in Life Scale Turkish version: Studies of validity and reliability. *Psicologia Reflexão E Crítica*, 30(1). <https://doi.org/10.1186/s41155-017-0073-9>
- Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S. T., Yoshinobu, L., Gibb, J., Langelle, C., & Harney, P. (1991). The will and the ways: Development and validation of an individual-differences measure of hope. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(4), 570–585. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.60.4.570>
- Snyder, C. R. (1995). Conceptualizing, measuring and nurturing hope. *Journal of Counseling & Development*, 73, 355-360.
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13(4), 249–275. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1304_01
- Staats, S., & Stassen, M. A. (1985). Hope: An affective cognition. *Social Indicators Research*, 17, 235–242.
- Tabachnick B.G. & Fidel, L. S. (2001). *Using multivariate statistics (4th Edition)*. Allyn and Bacon
- Tarhan, S., & Bacanlı, H. (2015). Sürekli Umut Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 1-14.
- Tsukasa, K., & Snyder, C. R. (2005). The relationship between hope and subjective well-being: Reliability and validity of the dispositional hope scale, Japanese version. *Japanese Journal of Psychology*, 76 (3), 227-234. <https://doi.org/10.4992/jjpsy.76.227>
- Zournazi, M. (2004). *Umut değişim için yeni felsefeler (çev. U. Abacı)*. Literatür.

EK-1

Azimli Umut Ölçeği

Açıklama: Aşağıdaki cümleyi okuyarak söz konusu durumda başlığın altındaki ifadelerin sizi ne kadar tanımladığını belirtiniz.

İstediğim bir sonucu elde etmem ihtimal dışı hatta imkânsız görüldüğünde...					
1. İşleri sonuna kadar sürdürmekte kararlıyım	Hiç	Çok az	Zaman zaman	Sıklıkla	Çok
2. Denemeye devam ederim	Hiç	Çok az	Zaman zaman	Sıklıkla	Çok
3. Vazgeçmem	Hiç	Çok az	Zaman zaman	Sıklıkla	Çok
4. Başarılı bir sonuç beklemek için motive olmuş durumda olurum	Hiç	Çok az	Zaman zaman	Sıklıkla	Çok